

2. Абульханова К.А. Мотивационное поведение и формирование личности. -М.: Мысль, 1976. -158 с.
3. Титаренко Ю.Л., Філонов В.П., Сушенко В.Д., Коваленко О.І. Організація управління в органах внутрішніх справ: Монографія /За ред. Ю.Л. Титаренка. -Донецьк: Донецьк. ін-т внутр. справ при Донецьк. держ. ун-ті, 1999. -364 с.
4. Бодалев А.А., Рудкевич Л.А. Как становятся вели-

кими или выдающимися? -М.: Изд-во ин-та психотерапии, 2003. -287 с.

5. Милорадова Н.Э. Профессиональная деформация личности следователя, как фактор негативного влияния на процесс расследования преступлений // Вісник Харк. нац. ун-ту. Сер.: Психологія. -2002. -№ 550. -С.161-164.

Поступила в редколлегию 14.07.2004

ОНЩЕНКО Н.В. ПСИХОЛОГІЧНА КУЛЬТУРА ОСОБИСТОСТІ ЯК ОДИН З ФАКТОРІВ, ЩО ОБУМОВЛЮЄ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ СЛІДЧИХ
Аналізується психологічна і професійна культура особистості, від якої залежить якість виконання слідчим своїх професійних обов'язків.

***

ONISHCHENKO N.V. PSYCHOLOGICAL CULTURE OF THE PERSONALITY AS ONE OF THE FACTORS CAUSING FORMATION OF THE INSPECTORS PROFESSIONALISM

The psychological and professional culture of the person on which quality of performance by the inspector of the professional duties depends is analyzed.

О.В. ПІКУЛЬ

УМНСУ в Херсонській області

УДК 159.9.07:355.588(477)

ПСИХОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ АВАРІЙНО-РЯТУВАЛЬНИХ ПІДРОЗДІЛІВ МНС УКРАЇНИ

Викладені умови служби співробітників в аварійно-рятувальних підрозділах МНС України, проаналізовані психологічні аспекти роботи та кваліфікаційні вимоги до кандидатів на службу в МНС; визначені вимоги, які пред'являє конкретний вид діяльності до психофізіологічних якостей людини.

Підбір особового складу на спеціальності, що потребують роботи в екстремальних умовах, постав однією з актуальних проблем сьогодення. Під час реорганізації аварійно-рятувальної служби важливо не лише зберегти чисельність особового складу підрозділів, але й забезпечити їх ефективну боєздатність при виконанні бойового завдання по ліквідації пожеж, наслідків аварій та стихійних лих, що виникають з не меншою інтенсивністю, ніж раніше.

У зв'язку з економічною нестабільністю та реорганізацією служби пожежної безпеки, коли кількість бажаючих працювати в ній значно скоротилась, відбір на службу не завжди можливо здійснювати на конкурсній основі, особливо в віддалених районах. Майже всі кандидати, що мають бажання служити в аварійно-рятувальних підрозділах, приймаються на службу, якщо не виявлено медичних протипоказань. В той же час робота в аварійно-рятувальних частинах і загонах потребує не лише фізичного здоров'я. Помилка, допущена співробітником під час виконання бойового завдання, та зумовлена невідповідністю вимогам професійної діяльності, може призвести до

великої матеріальної шкоди, викликати небезпеку для життя людей та себе особисто.

З іншого боку, на підготовку одного фахівця на курсах первинної підготовки та курсанта вищих навчальних закладів МНС України витрачається тривалий час та значні кошти. В таких умовах навіть за браком кандидатів на службу та навчання необхідно проводити комплекс заходів по визначенню відповідності якостей особистості людини вимогам обраної професії.

Робота в екстремальних умовах, таких як ліквідація пожеж, наслідків аварій, стихійних лих, відноситься до категорії складної і небезпечної для життя і здоров'я. Після навіть нетривалого перебування в екстремальних умовах, які підкріплюються важкою фізичною працею (рятування людей, спасіння матеріальних цінностей), у співробітників рятувальних підрозділів відмічається моторна загальмованість, психічний дискомфорт, апатія, шум та тягар в голові, млявість, емоційна напруженість, підвищена дратівливість і чутливість до різних проявів зовнішнього середовища. Ці негативні прояви можуть зникнути лише після повноцінного відпочинку. Але після складних

аварій, пожеж, працездатність співробітників не завжди в повній мірі відновлюється в наступні вихідні дні.

Не всі люди здатні до виконання подібної роботи як за фізичними, так і за психічними можливостями. Лише фізично тренований та психічно стійкий організм може переносити значні перевантаження соматичної та нервової системи. Виходячи з даних фактів, основним завданням органів, які відповідають за комплектування аварійно-рятувальних підрозділів, є проведення ретельного та всебічного вивчення осіб, що мають намір присвятити себе роботі, пов'язаній з ризиком для їх життя та здоров'я.

Ефективна робота співробітників рятувальних служб залежить не лише від фізичних та інтелектуальних можливостей, але й від здатності проявляти в умовах зростаючого психічного напруження відповідальність, самостійність, готовність до прийняття рішень в умовах дефіциту часу, емоційно-вольову стійкість, наполегливість, рішучість та ін. Від того, в якій мірі розвинуті у співробітника перелічені якості, під час виконання бойового завдання майже завжди залежить життя одної чи декількох людей.

Крім того, робота по рятуванню людей носить колективний характер, зумовлює розподіл функцій між членами колективу та потребує повного узгодження дій в процесі роботи. В більшості випадків, для співробітника вміння та готовність якісно виконувати свої безпосередні обов'язки, стає недостатнім. Він повинен мати здатність працювати в колективі, продуктивно взаємодіяти з іншими його членами [1]. З іншого боку, під час перебування в екстремальних умовах, зростає відповідальність за власну помилку, яка може поставити під загрозу життя та здоров'я інших людей. Така діяльність ставить підвищені вимоги до мислення людини, мотиваційної сфери, здатності до взаємодії з оточуючими, до моральних та вольових якостей [2].

Відбір в підрозділи швидкого реагування повинен визначити відповідність особистісних характеристик людини вимогам, що пред'являє конкретний вид діяльності до її психофізіологічних якостей. Психологічне обстеження дозволяє оцінити рівень розвитку пізнавальних психічних процесів (пам'яті, уваги, мислення, сприймання), психомоторики, емоційно-вольові якості і рівень нервово-психічної стійкості.

Ізольоване дослідження окремих психофізіологічних показників не може забезпечити обґрунтовану оцінку і прогнозування професійної придатності людини. До моменту обрання спеціальності у людини вже сформовані і мають достатньо стійкий характер індивідуально-психологічні особливості, навички поведінки та спілкування в колективі, які в залежності від направленості, будуть сприяти чи заважати адаптації людини до умов служби та до обраної професії. Вивчення типових особливостей спілкування дозволяє, по-перше, виявити та оцінити основні соціально-психологічні якості особистості, професійно важливі для успішної діяльності; по-друге – можна прогнозувати характер поведінки і спілкування людини в колективі, вплив особистих якостей на його згуртованість та злагодженість [3].

При відборі в підрозділи швидкого реагування потрібно пам'ятати, що різні спеціальності потребують залучення різних психічних процесів людини. Так, для керівників груп та загонів важливі швидкість і гнучкість мислення, вміння орієнтуватись в складних обставинах, швидко

приймати рішення. Водії повинні мати високу рухову пам'ять, стійкість та розподіл уваги, координацію одночасних рухів рук і ніг, швидкість в прийнятті рішень. Для основної бойової одиниці рятувальних підрозділів необхідні фізична витривалість, добре розвинена спостережливість, зорова пам'ять, координація рухів, сміливість, самовитримка, колективізм, емоційна стійкість та вихована дисципліна.

Завданням комплектуючих органів можна вважати не лише визначення придатності кандидатів на службу, але й надання пропозицій по раціональному розподілу їх на окремі посади. З цією метою проведений психологічний аналіз діяльності співробітників підрозділів МНС [4].

На даний час в аварійно-рятувальних підрозділах існують два напрямки діяльності: профілактика і запобігання пожеж, аварій та стихійних лих; гасіння пожеж, ліквідація наслідків аварій та стихійних лих.

Кожен з них пред'являє специфічні вимоги до особистості людини.

Профілактику та запобігання пожежам проводить служба Державного пожежного нагляду (далі ДПН), до складу якої в підрозділах входить наступний перелік спеціальностей: молодший інспектор ДПН; інспектор ДПН; старший інспектор ДПН; інженер ДПН; старший інженер ДПН.

Служба ДПН комплектується співробітниками, що мають вищу відомчу освіту (спеціаліст, молодший спеціаліст), або цивільну за фахом "будівництво", "інженерна механіка, радіотехніка, електроніка", та придатні до військової служби.

Основне завдання служби ДПН – запобігання виникненню пожеж, загорань, аварій, стихійних лих та навчання населення діям на випадок виникнення надзвичайних ситуацій на підприємствах та в житловому секторі. З цією метою згідно відповідної Настанови співробітники служби ДПН:

- проводять нагляд за виконанням вимог чинних нормативних документів в частині дотримання протипожежних норм під час складання проектної документації та будівництва нових будівель;
- планово перевірки підприємств різних форм власності, будівель, споруд, приміщень, устаткування, на предмет дотримання правил пожежної безпеки та безпеки праці під час виробництва, його утримання, переоснащення, впровадження новітніх технологій та виробництв;
- узгоджують проведення перепланування приміщень, капітальних та поточних ремонтів;
- проводять експертизу протипожежного стану об'єктів перед введенням їх в експлуатацію;
- надають консультації населенню та підприємцям з приводу дотримання правил пожежної та особистої безпеки в побуті та на виробництві;
- проводять масову роз'яснювальну роботу, пропаганду та агітацію за допомогою засобів масової інформації, проведення фестивалів, бесід та занять в дошкільних та шкільних навчальних закладах, в трудових колективах.

Для виконання покладених завдань співробітник ДПН повинен знати вимоги існуючих нормативних документів з перелічених питань, вміти застосовувати знання під час проведення планових перевірок і обстежень, вміти переконати співрозмовника, схилити його до власної точки зору, вміти швидко встановлювати ділові стосунки з

довколашніми.

Робочий час співробітника ДПН розподіляється наступним чином: дві години часу (одна – на початку робочого дня, друга – в кінці робочого дня) відводиться на прийом громадян, оформлення поточної документації, вирішення організаційних питань; інший час займає перевірка об'єктів різних форм власності з питань пожежної безпеки.

Робота інспекторського складу ДПН має, в основному, індивідуальний характер. Більший відрізок робочого часу займають профілактичні обстеження будівель та споруд та спілкування з їх власниками. В ході обстежень необхідно вміти використовувати вимоги нормативних документів з питань пожежної безпеки для якісного проведення обстеження, вміти скласти обґрунтовані документи по результатам перевірки, вказати власникам споруд на виявлені недоліки, не викликавши при цьому негативних реакцій в свій бік, переконати їх в необхідності усунення виявлених недоліків, бажано в короткі терміни, націлити на тривалу співпрацю з органами ДПН.

Для якісного виконання поставлених перед службою завдань, співробітник повинен мати добре розвинені наступні якості: точність і швидкість зорового сприймання; стійкість, концентрація уваги; оперативна пам'ять; емоційна стійкість; високі комунікативні здібності.

Під час відбору кандидатів на службу в ДПН необхідно визначити рівень розвитку наступних психічних процесів:

- 1) оперативної, зорової пам'яті;
- 2) здатності до переробки цифрової інформації;
- 3) образного логічного мислення;
- 4) комунікативних здібностей;
- 5) емоційної стійкості.

Гасіння пожеж, ліквідацію наслідків аварій та стихійних лих здійснює особовий склад чергових караулів пожежних підрозділів. До чергових караулів входять співробітники наступних спеціальностей:

1. Середній начальницький склад: начальник караулу.
2. Молодший начальницький склад: командир відділення; командир відділення-водій; старший пожежний; пожежний; радіотелефоніст (диспетчер).

Основне завдання чергових караулів - спасіння людей у випадку загрози їх життю, ліквідація пожеж у тих розмірах, які вона прийняла до моменту приїзду підрозділів пожежної охорони, ліквідація наслідків аварій і стихійних лих. З цієї метою черговий караул згідно Статуту служби Державної пожежної охорони під час добового чергування вирішує наступні задачі:

- забезпечення постійної готовності чергових караулів до боротьби з пожежами;
- гасіння пожеж, спасіння людей на пожежах і надання допомоги службам міста під час аварій і стихійних лих;
- здійснення контролю за робочим станом протипожежного водопостачання, засобів зв'язку, шляхів проїзду;
- підтримання постійного зв'язку з іншими службами міста;
- здійснення підготовки особового складу пожежної охорони;
- підтримання уставного порядку в пожежних підрозділах;
- забезпечення цілодобового нагляду за протипожежним станом об'єктів, що охороняються.

Служба караулів здійснюється в чотири зміни. Тривалість чергування кожної зміни – 24 години. Завдання і обсяг роботи, що виконується під час добового чергування, залежить від посади, що займає співробітник.

Начальник караулу:

Підпорядковується начальнику підрозділу та його заступнику. Він – прямий начальник всього особового складу караулу, і відповідає за: боєздатність і боєготовність караулу, чітку організацію і несення особовим складом внутрішньої і караульної служби; підготовленість, виховання, дисципліну, морально-психологічний стан підлеглого особового складу; утримання і правильну експлуатацію пожежної техніки і пожежно-технічного оснащення, що знаходиться на озброєнні караулу; виконання розпорядку дня і підтримання внутрішнього порядку в караулі.

Посади начальників караулів комплектуються співробітниками, які закінчили вищі навчальні заклади МНС і мають вищу освіту (спеціаліст, молодший спеціаліст). Робочий час начальника караулу під час добового чергування, при відсутності виклику на пожежу розподіляється наступним чином:

- перед заступанням на чергування начальник караулу отримує від начальника підрозділу перелік додаткових заходів по підсиленню служби, а від начальника караулу, який змінюється – відомості про зміни в стані водопостачання, проїздів, засобів зв'язку та ін., після чого складає наряд на службу і узгоджує виконавців додаткових заходів;

- протягом 30 хвилин бере участь у зміні караулів, під час якої перевіряє наявність особового складу та його готовність до несення служби, наявність необхідних документів, доводить до особового складу порядок несення служби, оперативну пожежну обстановку в районі виїзду підрозділу і в гарнізоні, перевіряє знання особовим складом функціональних обов'язків, перевіряє технічне оснащення, пожежно-технічне озброєння, засоби зв'язку і індивідуального захисту, приймає документи служби;

- протягом години після прийому чергування – резервний час начальника караулу, коли він готується до проведення занять, складає поточні документи;

- до 13 години проводить службову підготовку з особовим складом згідно розкладу;

- з 13 до 14 години – час прийому їжі;

- протягом півтори години особовий склад караулу проводить господарчі роботи, начальник караулу контролює їх проведення та складає поточну документацію, опрацьовує картки та плани пожежегасіння та ін.;

- проводить відпрацювання нормативів з ПСП;

- з 19 до 20 – час прийому їжі;

- до 23 години – особистий час, проведення культмасових заходів;

- до 6 години ранку – час відпочинку особового складу, під час якого начальник караулу контролює несення служби в нічний час, проводить перевірочні заняття, відпочиває протягом трьох годин;

- з 6.30 до 8.00 – підготовка до здачі чергування.

У випадку виникнення пожежі, надзвичайної ситуації начальник караул контролює виїзд відділень, керує гасінням пожежі, відповідає за ліквідацію надзвичайної ситуації.

Для якісного виконання даних завдань, начальник караулу повинен мати добре розвинені наступні якості:

- швидкість і гнучкість мислення;
- вміння орієнтуватись в складних обставинах, швидко приймати рішення;

- відповідальність, самостійність, вимогливість;
- достатній словниковий запас, розбірливу мову;
- емоційну стійкість;
- достатні організаторські здібності.

Під час відбору кандидатів на посаду начальника караулу необхідно визначити рівень розвитку наступних психічних процесів:

- 1) довготривалої пам'яті;
- 2) словникового запасу;
- 3) вербально-логічного мислення;
- 4) здатності до опрацювання цифрової інформації;
- 5) оперативної пам'яті;
- 6) емоційної стійкості;
- 7) рівня організаторських здібностей.

Молодший начальницький склад караулу має наступний типовий розклад дня (табл.).

Таблиця – Типовий розклад дня молодшого начальницького складу караулу

Заходи	Час	Заходи	Час
- зміна караулів	8.00-8.30	- резервний час начальника караулу	18.30-19.00
- резервний час начальника караулу	8.30-9.45	- вечеря	19.00-20.00
- підготовка до занять	9.45-10.00	- культмасові заходи	20.00-22.00
- заняття за розкладом	10.00-13.00	- особистий час	22.00-23.00
- обід	13.00-14.00	- несення служби в нічний час, перевіро- чні заняття, відпочинок	23.00-6.00
- господарські роботи	14.00-15.30	- підйом	6.00-6.30
- відпрацювання нормативів по ПСП	15.30-16.30	- підготовка до зміни караулів	6.30-8.00
- догляд за технікою, господарські роботи	16.30-18.30		

Розклад дня в підрозділі затверджується начальником гарнізону пожежної охорони та може відрізнятись від типового.

Командир відділення. Підпорядковується начальнику караулу, є безпосереднім начальником особового складу відділення і відповідає за:

- навчання, виховання, дисципліну і боєздатність відділення, зовнішній вигляд своїх підлеглих;
- збереження і правильну експлуатацію пожежної техніки, озброєння і спорядження відділення;
- пожежно-стройову підготовку особового складу.

Посади командирів відділень комплектуються зі складу пожежних (старших пожежних), які мають стаж практичної роботи на посаді не менше одного року, після обов'язкового проходження перепідготовки і не мають медичних протипоказань.

Під час добового чергування виконує наступні функції:

- контролює самопочуття, зовнішній вигляд, якість несення служби підлеглим особовим складом;
- готує пожежних, призначених на пости та у внутрішній наряд, проводить підгонку спорядження;
- перевіряє по завданню начальника караулу несення служби постовими, особами внутрішнього наряду;
- перевіряє стан пожежної техніки, пожежно-технічного обладнання та засобів індивідуального захисту;
- виїздить за сигналом тривоги з відділенням і керує його роботою під час гасіння пожеж, ліквідації аварій та стихійних лих;
- тимчасово виконує обов'язки начальника караулу за вказівкою начальника караулу.

Для якісного виконання даних завдань, командир відділення повинен мати добре розвинені наступні якості:

- швидкість і гнучкість мислення;
- вміння орієнтуватись в складних обставинах, швидко приймати рішення;
- відповідальність, самостійність, вимогливість;

- достатній словниковий запас, розбірливу мову;
- емоційну стійкість;
- достатні організаторські здібності.

Під час відбору кандидатів на посаду командира відділення необхідно визначити рівень розвитку таких саме психічних процесів, як і у кандидатів на посаду начальника караулу.

Водій пожежного автомобіля. Підпорядковується командирі відділення, а в питаннях технічного обслуговування пожежної техніки – старшому водію. Він відповідає за збереження, справність, постійну бойову готовність і безперебійну роботу в бойових умовах закріпленої за ним техніки. Посади водіїв пожежних автомобілів, обладнаних спеціальними звуковими сигналами, комплектуються з числа кандидатів на службу, які мають безперервний трирічний стаж роботи водія, що відповідає категорії транспортних засобів (не менше "В" і "С"), пройшли початкову підготовку (перепідготовку) і не мають медичних протипоказань.

Під час добового чергування виконує наступні функції:

- перевіряє технічний стан та проводить технічне обслуговування закріпленої техніки;
- складає облікову документацію по експлуатації пожежної техніки;
- вживає заходів по усуненню несправностей закріпленої техніки;
- несе службу у внутрішньому наряді.

Для якісного виконання даних завдань, водій повинен мати добре розвинені наступні якості:

- стійкість і розподіл уваги;
- рухова пам'ять;
- швидкість в прийнятті рішень;
- фізична працездатність;
- координація одночасних рук і ніг.

Під час відбору кандидатів на посаду водія необхідно визначити рівень розвитку наступних психічних процесів:

- 1) оперативної зорової пам'яті;

- 2) вербально-логічного мислення;
- 3) загального фізичного стану.

Радіотелефоніст (диспетчер). Відповідає за чіткий прийом, передачу і реєстрацію повідомлень, які поступили на пункт зв'язку частини, своєчасну висилку підрозділу до місця пожежі, аварії чи стихійного лиха. Посади диспетчерів (радіотелефоністів) комплектуються з числа кандидатів на службу, які мають повну середню освіту, пройшли відповідне навчання на курсах первинної підготовки чи за місцем служби, або з числа пожежних, що пройшли перепідготовку і не мають медичних протипоказань.

Під час добового чергування виконує наступні функції:

- перевіряє роботу засобів зв'язку на пункті зв'язку частини при заступанні на чергування, та періодично під час чергування;

- підтримує зв'язок зі службами району (об'єкту), які взаємодіють з пожежною охороною;

- відповідає на виклик всіх видів телефонів;

- отримавши повідомлення про пожежу, включає сигнал тривоги, а в нічний час і додаткове освітлення, випускує путівку на виїзд автомобілів, передає її начальнику караулу разом з планом (карткою) пожежегасіння;

- підтримує зв'язок з караулом у випадку його виїзду на пожежу, негайно передає на центральний пункт пожежного зв'язку будь-яку інформацію, отриману з місця пожежі,

- веде службову документацію.

Для якісного виконання даних завдань, диспетчер (радіотелефоніст) повинен мати добре розвинені наступні якості:

- гострий слух, зір;

- точність слухового сприймання;

- оперативна пам'ять;

- почуття ритму;

- наполегливість;

- правильна дикція;

- рухливість пальців і кінцівок рук.

Під час відбору кандидатів на посаду диспетчера (радіотелефоніста) необхідно визначити рівень розвитку наступних психічних процесів:

- 1) вербальної оперативної пам'яті;

- 2) довготривалої пам'яті;

- 3) словникового запасу;

- 4) рухливості кінцівок рук.

Пожежний. Посади пожежних комплектуються з числа кандидатів на службу, які мають повну середню освіту, пройшли відповідне навчання на курсах первинної

підготовки і не мають медичних протипоказань. Під час несення служби повинен дотримуватись розкладу дня, нести службу у внутрішньому наряді, виконувати накази безпосереднього та прямого начальника, брати участь в гасінні пожеж, ліквідації наслідків аварій та стихійних лих.

Для якісного виконання даних завдань, пожежний повинен мати добре розвинені наступні якості:

- фізична стійкість;

- координація рухів;

- кмітливість, сміливість, само витримка, колективізм;

- емоційна стійкість;

- зорова пам'ять;

- виконавча дисципліна.

Під час відбору кандидатів на посаду пожежного, необхідно визначити рівень розвитку наступних психічних процесів:

- 1) словникового запасу;

- 2) довготривалої пам'яті;

- 3) оперативно-зорової пам'яті;

- 4) образно-логічного мислення;

- 5) емоційної стійкості;

- 6) загальної фізичної підготовки.

Робота на пожежах, аваріях та під час стихійних лих для всіх співробітників добового караулу пов'язана з фізичним і психічним перевантаженням, складає загрозу їх життю і здоров'ю, тому для основної бойової одиниці рятувальних підрозділів необхідна фізична витривалість, добре розвинена спостережливість, зорова пам'ять, координація рухів, сміливість, самовитримка, колективізм, емоційна стійкість та виконавча дисципліна.

ЛІТЕРАТУРА

1. Барко В.І. Професійно-психологічний відбір кадрів до органів внутрішніх справ (психологічні аспекти). –Київ: Вид-во "Нікос-Центр", 2002. –292 с.

2. Батаршев А.В. Темперамент и характер. Психологическая диагностика. –М.: Изд-во «Владос-Пресс», 2001. –334 с.

3. Макаренко Н.В. Теоретические основы методики профессионально-психологического отбора военных специалистов. –Киев: Изд-во «Сент-Жаю», 1996. –420 с.

4. Управление персоналом: Учебно-практ. пособие /Под ред. А.Я. Кибанова, Л.В. Ивановской. –М.: Изд-во «Приор», 1999. –352 с.

Надійшла до редколегії 02.09.2004

ПКУЛЬ А.В. ПСИХОЛОГИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ АВАРИЙНО-СПАСАТЕЛЬНЫХ ПОДРАЗДЕЛЕНИЙ МЧС УКРАИНЫ

Изложены условия службы сотрудников в аварийно-спасательных подразделениях МЧС Украины, проанализированы психологические аспекты работы и квалификационные требования к кандидатам на службу в МЧС; определены требования, которые предъявляет конкретный вид деятельности к психофизиологическим качествам человека.

***

PIKUL' A.V. THE PSYCHOLOGICAL ANALYSIS OF ACTIVITY RESCUE DIVISIONS OF THE UKRAINE MINISTRY OF EXTREME SITUATIONS

Conditions of service of employees in rescue divisions of the Ministry of extreme situations of Ukraine are stated, psychological aspects of work and qualifying requirements to candidates for service in the Ministry of extreme situations are analyzed; requirements which are showed with a concrete kind of activity to mental and psychological qualities of the person are determined.